

STRAALSTROOM OP GROTE HOOGTE...

Uniek boek over Belgische weerman Armand Pien

door HARRY GEURTS

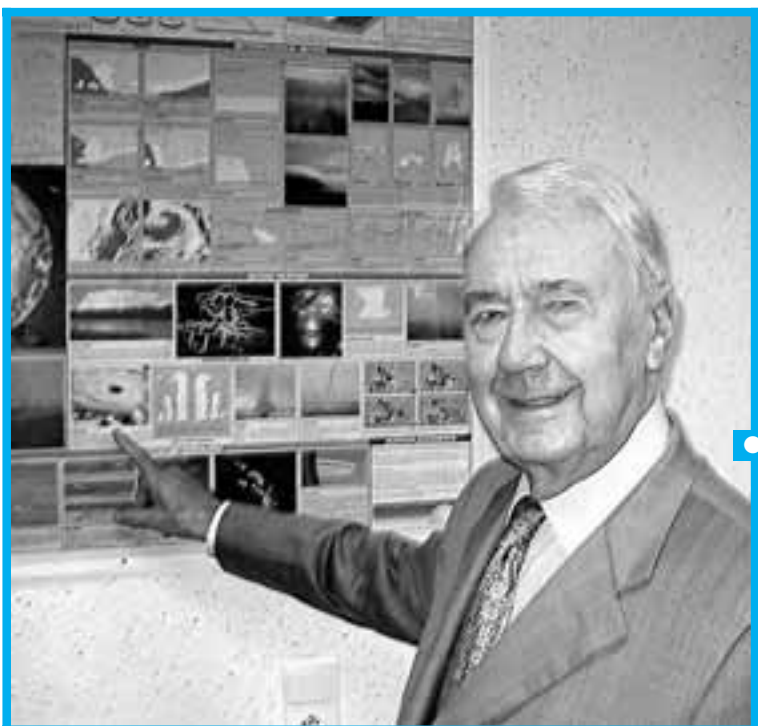
DE BILT — België hield de adem in toen in de vorige herfst bekend werd dat weerman Armand Pien was overleden. De VRT paste zijn programmering aan en de Belgische kranten stonden er bol van. De enorme populariteit van de weerman, die al bijna twintig jaar met pensioen was en in 1990 zijn laatste televisie-weerpraatje presenteerde, bleek overdadig uit het grote aantal vips en artiesten dat hem de laatste eer heeft bezeten.

Ook de koning van België liet zich vertegenwoordigen naast enkele ministers en de directeur van het Koninklijk Meteorologisch Instituut (KMI) van België in Ukkel. In ons land wijdde het ANP er een bericht aan: „Pien was een pionier op het gebied van de weersvoorspelling op de vroegere Belgische radio- en televisiezender BRTN en genoot ook in Nederland veel bekendheid vanwege zijn flamboyante wijze van presenteren.”

Zijn goedenavond beste kijkers, waarmee de weerman stevast zijn weerpraatjes op tv opende, is nu vereeuwigd als titel van een uitgebreide biografie samengesteld door Paul Willems van de Vlaamse Vereniging voor Weerkunde.

Als iemand een dik boek verdient, is het Armand Pien (1920-2003) wel. De schrijver heeft geprobeerd een volledige lijst samen te stellen van radio- en televisieprogramma's, optredens en publicaties, maar eigenlijk is er geen beginnen aan, zeker als ook de anekdotes niet mogen ontbreken. In 1952 was hij voor het eerst op tv, „live zonder enige voorbereiding, zonder script maar gelukkig heb ik toneel gespeeld en kon ik een beetje show verkopen”.

Toen hij op 2 november 1990 zijn laatste weerbericht voor de camera presenteerde, was dat nummer 4590! Het aantal uitzendingen op radio en tv waarin hij het weer populariseerde, moet rond de 8000 hebben gelegen. Zijn weerpraatjes, waarin hij zich ook richtte tot zeilers, sportvissers, strandliefebbers en amateur-astronomen, duurden soms meer dan vijf minuten. Hij volgde de meteorologie op de voet en vond het een uitdaging meteen te profiteren van de nieuwste snufjes, zoals satellietbeelden en infraroodkaarten met temperatuurgegevens. Zo bracht hij al in 1982 als enige weerman in de hele we-

● TV-HELD

Armand Pien was als weerman op de Belgische tv-zender BRTN enorm populair, ook bij Nederlanders.

FOTO: GIOVANNI MARZO

Vlaamse Vereniging voor Weerkunde in België, nummer 000-1600456-53, met vermelding 'Boek Armand Pien' (www.weerkunde.be).

reld zevendaagse voorspellingen op tv.

De enthousiaste en altijd opgewekte weerman was een geliefde gast in de media en altijd in voor een grap, zoals het weerbestelbureau waarmee hij in beeld kwam. Ik herinner me nog zijn excuses voor de camera toen hij de plank een keer helemaal mis had geslagen: hij schaamde zich groen, blauw, geel en rood en verscheen in alle kleuren van de regenboog op tv. Ondertussen legde hij tot in de details uit waardoor zijn „te optimistische” verwachting niet was uitgekomen. Het had vast iets met de straalstroom te maken, een begrip uit de meteorologie dat iedere Belg in die jaren moet hebben gekend. Hij had het vaak over die wind op grote hoogte die verantwoordelijk is voor ons wisselvallige weer.

„Pien heeft zijn volk geleerd het weer te voorspellen”, zei de huidige VRT-weerman Frank Deboosere. „Hij slaagde erin om in eenvoudige bewoordingen moeilijke atmosferische processen uit te leggen en deed dat op een enthousiaste wijze en in een onnavolgbare stijl.”

De vele vrienden en oud-collega's die in het boek aan het woord komen roemen zijn talent het publiek enthousiast te maken voor de wetenschap. Niet alleen de meteorologie maar ook de sterrenkunde. Hij was waarnemend directeur van het Nationaal Planetarium en wist veel jongeren enthousiast te maken, niet alleen voor meteorologie maar ook voor astronomie en ruimtevaart. Het Minor Planet Center in Cambridge gaf de naam Pien aan een planetoïde die in 1982 werd ontdekt; een welverdiend eerbetroon voor de weerman van de 20e eeuw!

'Goedenavond beste kijkers' telt 192 bladzijden en is te bestellen door overschrijving van € 22 op rekening van de

● ZUINIG

Hard water betekent ook dat je de douchewand na iedere douchebeurt moet drogen, anders is het glas binnen de kortste keren grijs.

FOTO: FRANS JONGEN

De waterontharder bleek tijdens een test prima te voldoen.

EIGEN FOTO

Ontharders rekenen af met kalkaanslag

Zacht water, HET KAN!

door EMILE BODE

AMSTERDAM — Een grote ergernis in heel wat Nederlandse huishoudens is kalkaanslag die wordt veroorzaakt door hard water. Hoe mooi zou het zijn als ons drinkwater vrijwel kalkvrij en dus heel zacht is?

Dat kan bereikt worden met een professionele waterontharder. Deze krant teste de waterontharder Softvan het bedrijf Eco Match.

Praten dan over een behandelaar die werkt op basis van ionenuitwisseling. Die haalt vooral de mineralen calcium en magnesium, de grootste veroorzakers van kalk, uit het water. De ionenwisselaar bevat namelijk harskorrels die het calcium opvangen. Als de bak is verzadigd zorgt het zoutvat er automatisch voor dat het zoute water de kalk van de harskorrels spoelt. Het vat moet, afhankelijk van de hoeveelheid water, gemiddeld om de twee maanden worden bijgevuld.

„U krijgt straks perfect zacht water uit de kraan. U zult dat direct merken als u bijvoorbeeld onder de douche staat. Met het ontkalkte water voelt uw huid zacht aan. Bovendien zijn uw leidingen voortaan kalkvrij. Bijkomend voordeel: geen wasverzachter, geen glanspoelmiddel in de vaatwasser, en geen haarcconditioners en het waspoeder-

Maar is het de prijs waard?

verbruik halveert, stelt Arjen Verkerk van Ecomatch.”

Voordat de ontharder wordt gemonteerd, laat Verkerk via een simpele test zien hoe hardnekkig kalk is. Hij moet 40 druppeltjes vloeibare groene zeep in een beetje water doen voordat het gaat schuimen omdat kalk zich bindt aan vuil en schoonmaakmiddelen. Nadat het water is onthard, hoeft hij slechts enkele druppeltjes zeep in het water te doen om het te laten schuimen. Volgens onderzoek van CBS en Unilever is 15 procent van alle boodschappen aan kalk gerelateerd. Het betreft vooral schoonmaakmiddelen. Gebruik van onthard water zou een besparing van 75 procent op deze middelen opleveren. Dit is overigens niet wetenschappelijk bewezen.

Als mensen elke week voor 100 euro boodschappen kopen, zou op jaarbasis € 585 verdiend kunnen worden en bij 200 euro zelfs het dubbele. „Met onthard water doe je zelfs langer met je scheermesje, omdat er geen invloed van kalk is”, zegt Verkerk.

We hebben de waterontharder tien dagen lang getest. We moeten erkennen dat het apparaat goed werkt. De hoeveelheid waspoeder is gehalveerd en de was is even schoon. Wasverzachter en Antikal zijn niet meer nodig. Het meeste plezier levert het dufte water. Je kunt met veel minder zeep en shampoo toe. Bovendien blijft het water als het ware van de douchedeur en van de huid af.

ter is het apparaat een uitkomst. Dat geldt zeker voor gebieden met vrij hard tot hard water en voor bedrijven (zoals de horeca) die veel water gebruiken. Volgens de waterleidingbedrijven komt hard water steeds minder in ons land voor. Bovendien kost het door ons geteste apparaat € 1895 inclusief montage.

Verkerk: „Bij onze apparaten moet je rekening houden met € 130 euro aan extra kosten per jaar. Dat is het zout en het jaarlijkse onderhoud.”

Cor Lievers, manager service en advies van het waterleidingbedrijf Vitens, zegt: „Met ons leidingwater kunnen de meeste huishoudens goed uit de voeten. Bovendien kun je kalkaanslag ook voorkomen door apparaten op tijd te ontharden en de badkamer en kranen elke keer droog te maken.”

Er zijn ook andere ontkalkers (op basis van doseertechniek, elektrolyse, biomimerisatie). En er is een magneetapparatuur op de markt dat om de waterleiding wordt geklemd. Wij hebben zo'n apparaat twee jaar geleden laten plaatsen, maar uit niets blijkt dat deze magneten werken.

Informatie over waterhardheid: <http://www.drinkwaterfilter.nl/hardwater.htm>. Het zachte water vindt u in Putten op de Veluwe (4.2dH), het hardste water is in Lichtenvoorde (20.7dH). Zie ook www.ecomatch.nl.

LEKKER KLAGEN

Nederlanders leven op als zij kunnen klagen. Is het niet over het weer, dan gaat het over het gebrek aan veiligheid, zijn de politici over de hekel gehaald, dan komt het onderwijs aan de beurt. „Vroeger”, is immer de slotsom, „was alles aanzienlijk beter.”

Neem het onderwijs. Dat geweldige onderwijs van vroeger, uit de tijd dat kinderen nog wat opstaken. Gewoon stampen en koppen dicht, dat heeft jaren zijn nut bezeten.

Ja? Is dat zo?

Als je vroeger om een of andere reden niet kon meekomen in de klas - ziekte, dyslexie, dyscalculie, sociale of emotionele problemen, taalachterstand (ja, ook toen al), adhd, of gewoon een IQ dat iets beneden het gemiddelde lag - werd je als kind naar de achterste bank verban-

nen. Je telde niet meer mee. Hadden je ouders het geld om bijlessen te bekostigen, dan schoof je misschien weer naar voren. Zo niet, dan was het over en uit. Na een aantal malen zittenblijven en een jaartje zevende klas, ging je aan het werk. Als het tegezat kwam je ergens aan de lopende band, als het meezat mocht je leerling worden bij een baas die je alsnog een vak bijbracht.

Kon je wél leren, dan was het stampen geblazen. Tafels, plaatsnamen, jaartallen, dicteewoorden. Omdat het momenteel de 'Week van de Geschiedenis' is, concentreer we ons daarop. Leerden we bijvoorbeeld met geschiedenis welke wereld er achter de geleerde jaartallen school?

Roken we de stank van de riolen en smerige grachten die in de welvarende Gouden Eeuw het hele leven overheerste? Leerden we meelvenen met het 'gemene volk' dat de rijken lange dagen voor een hongerloon moest dienen? Werd ons verteld dat vrouwen kind na kind moesten baren om ze vaak kind na kind weer te begraven? Weten we wat kinderarbeid inhield? Leerden we dat 'ons Indië' van 'ons' werd door landjepik? Dat de bevolking daar werd beschouwd als lui werkvolk waar je de zweep overheen moest halen om de koffie-, thee- en kinaaltes van de Nederlandse planters tot bloei te laten komen? Hoorden we dat koning Willem III er talrijke matresses op nahield en zijn vrouw Sophie in 1855 een grote som geld afhandig maakte: anders zou hij haar hun jongste zoon Alexander (3 jaar) afhandig maken?

Nee. Wij leerden de feiten zonder het leven erachter. De kinderen van nu leren weliswaar minder feiten, maar verdiepen zich grondiger in de sociale, culturele en economische achtergrond - het leven - van de tijden die zij moeten bestuderen.

Het onderwijs van vroeger was niet beter. Het was oppervlakkiger. Dus houd nu eindelijk eens op met dat eeuwige geklaag.

En wees blij dat ons onderwijs goed is. (Reacties: mjanssen@telegraaf.nl of Reactie OverMorgen, Postbus 376, 1000 EB Amsterdam).

Visie

door Marianne Janssen

WACHTTIJDEN IN HARTCENTRA

oktober 2004 ● en prognose november 2004 ●

Ziekenhuis	weken	2	4	6	8	10	12	14	16	18	20	22
A.Z.G. Groningen												
M.C.L. Leeuwarden												
de Weezenlanden Zwolle												
MSTwente Enschede												
M.C.A. Alkmaar												
O.L.V.G. Amsterdam												
A.M.C. Amsterdam												
V.U. Amsterdam												
L.U.M.C. Leiden												
Haga Den Haag												
U.M.C.U. Utrecht												
Antonius Nieuwegein												
Erasmus M.C. Rotterdam												
M.C. Rijnmond Zuid												
Radboud Nijmegen												
Amphia Breda												
Catharina Eindhoven												
A.Z.M. Maastricht												

● = wachtijd en prognose niet IC gebonden patiënten www.hartpatiënten.nl

Dotteren kan snel

ROERMOND — Wie gedotterd moet worden kan in de snelste ziekenhuizen (OLVG in Amsterdam, Antonius Nieuwegein en MC Rijnmond Zuid in Rotterdam) al binnen een week geholpen worden, meldt Hartpatiënten Nederland in Roermond.

Anders is het gesteld met de wachtlijsten voor hartchirurgie. In Leiden (LUMC) is de wachtlijst het langst: liefst zeven maanden. Het snelst kan men geholpen worden in Leeuwarden, waar de wachtlijst beperkt blijft tot twee tot drie weken.

Overigens verwacht Hartpatiënten Nederland dat de wachtlijsten voor openhartoperaties kunnen afnemen door de start van hartcentrum Medisch Spectrum Twente in Enschede. www.hartpatiënten.nl

VRAAG HET TUDelft

VRAAG: Waarmee is na 21 december het lengen der dagen in de ochtend een hele tijd ongelijk aan het lengen in de avond?

ANTWOORD: Opkomst en ondergang van de zon vallen symmetrisch ten opzichte van de ware middag (het moment dat de zon door de meridiaan gaat). Dat wil zeggen dat de periode van zonsopkomst tot zonsondergang door de ware middag in twee gelijke delen wordt verdeeld. Neemt de daglengte bijvoorbeeld met d minuten toe, dan zal de zon ten opzichte van de ware middag d/2 minuten vroeger opkomen en d/2 minuten later ondergaan.

Onze klokken zijn echter gerelateerd aan de middelbare middag. Als gevolg van de ellipsvorm van de aardbaan en de scheve stand van de draaiingsas van de aarde vallen middelbare en ware middag niet samen en is de opkomst en ondergang van de zon niet symmetrisch ten opzichte van de middelbare middag. Bovendien ver-

andert het verschil tussen middelbare en ware middag (de zogenoemde tijdsvereffening) continu tussen ca. +16 minuten (rond 3 november) en -15 minuten (rond 11 februari). Een positieve tijdsvereffening betekent dat de ware zon voorloopt, en negatieve betekent dat de ware zon naaloopt. Rond 15 april, 13 juni, 1 september en 25 december is de tijdsvereffening nul en vallen middelbare en ware middag samen. De verandering in de zonsopkomst wordt bepaald door de som van de verandering in de tijdsvereffening en de helft van de verandering in de daglengte. Voor de verandering in de zonsopkomst is het verschil tussen verandering in de tijdsvereffening en de helft van de verandering in de daglengte bepalend. In het algemeen is de verandering in de daglengte aanzienlijk groter dan de verandering in de tijdsvereffening. Dan lijken opkomst en ondergang van de zon ongeveer symmetrisch ten opzichte van de middelbare middag. Slechts als bei-

Rollenspel vmbo beloond

Met de dagelijkse praktijk van het leer-werkhuis op vmbo-school Lauwerscollege te Kollum, hebben de leerlingen maar liefst twee prijzen in de wacht weten te slepen. Elke schooldag spelen de leerlingen dat ze bijvoorbeeld balie-medewerker, magazijnmeester of arbomedewerker zijn. De toekomstige situatie van veilig werken in de bouw wordt daarmee zo goed nagebootst, dat zowel de publieksjury als de vakjury oordeelden dat deze methode de leerlingen goed voorbereidt op veilig en gezond werken in de bouw. Inmiddels hebben enkele tientallen andere vmbo's bouwtechniek besloten het concept over te nemen.

Er zijn ook andere ontkalkers (op basis van doseertechniek, elektrolyse, biomimerisatie). En er is een magneetapparatuur op de markt dat om de waterleiding wordt geklemd. Wij hebben zo'n apparaat twee jaar geleden laten plaatsen, maar uit niets blijkt dat deze magneten werken.

● KORTE DAGEN

Het duurt nog tot 21 december, maar dan gaan de dagen weer lengen. Alleen, de eerste tijd zit de winst vooral in de avond.

FOTO: ROEL DIJKSTRA

den ongeveer even groot zijn wordt de asymmetrie t.o.v. de middelbare middag zichtbaar. Dat is bijvoorbeeld rond 22 december het geval. Dan wordt het lengen van de dagen 's morgens gecompenseerd door de afname van de tijdsvereffening en 's avonds versterkt. De zon zal bijvoorbeeld tussen 22 december 2004 en 5 januari 2005 rond 08:48 uur opkomen, maar de zonsopgang verschuift van 16:31 uur naar 16:43 uur.

Meer weten: kijk bijvoorbeeld op <http://www.sundials.co.uk/equanl.htm>

Prof.dr.ing. habil. Roland Klees, Fa-

culteit Luchtvaart- en Ruimtevaarttechniek, TU Delft.

Wie ook een vraag op technisch/wetenschappelijk gebied heeft, kan deze sturen naar De Telegraaf, redactie OverMorgen, Postbus 376, 1000 EB Amsterdam, of mailen naar overmorgen@telegraaf.nl. Helaas kunnen niet alle vragen worden beantwoord. Onder de titel 'Warm water' bevriest sneller dan 'koud water' is een groot aantal vragen en antwoorden die eerder zijn gepubliceerd in boekvorm verschenen. Het boekje is te koop bij de boekhandel, maar kan ook worden besteld door €13,50 over te maken op giro 7459453 van Uitgeverij Bzztòh in Den Haag onder vermelding van 'Warm water'.